

נישט קיין 'גדול הדור', -[זה לא גדול הדור] ולא שום דבר... וממילא כל ההשפעה שלו ללימוד המוסר תתמוטט לגמרי, זה צד אחד. אבל מצד שני, הבחור הרי בכל זאת צודק...

איך מכריעים את הספק הזה?

כיצד מגיעים להכרעה בכזה דבר?

האם המטרה מקדשת את האמצעים, ובכדי לרומם את העניין של ה'מוסר' - שעל ענין זה הוא עובד להשפיע - הוא יגיד איזה פלפולים ותירוצים שאינם אמת, או שאין המטרה מקדשת את האמצעים, והוא יגיד את האמת, ולא יעשה חשבונות של 'מה יצא מזה', הוא צריך להגיד את האמת...

איך מכריעים כזו הכרעה?

'...האב איך געשריען צו זיך',

- כך הוא אמר, ר' ישראל.

- אז אני צעקתי לעצמי,

צעקתי לעצמי...

'ישראל... ישראל...'

דו לערנסט דאך מוסר...'

ועל פי מוסר צריך להודות על האמת, ולא מחשבנים... זהו.

...וזה סיסמא !!

וכאשר ר' יעקב יוסף, שהיה ממתנגדי המוסר, שמע את זה, נהיה מאז חסידו המובהק, עם כל ההשלכות של זה.

--- אתה מבין מה התכלית של לימוד המוסר ושל שמיעת התעוררות?...

-- שבן אדם יצעק לעצמו,

- כל אחד עם השם שלו -

'ישראל, ישראל,

דו לערנסט דאך מוסר...'

ה"שפת אמת"

אני רוצה לסיים עם 'ווארט' אחד, ואני רוצה לומר אותו כיון שיש בזה התרגשות גדולה. וגם שאי אפשר להגיד הספד על הרב שמואל בן ר' יצחק הלוי זצ"ל, בלי להזכיר את ה'שפת אמת'.

בחודש תמוז תש"ב, [בזמן שרומל ימ"ש עמד בשערי ארץ הקודש ובחסדי ה' הוא נסוג] היה ר' שמואל, ילד בן שבע וחצי, והוא חלה במחלת טיפוס קשה, ר"ל. אמא שלי, ע"ה, היתה מספרת את זה תמיד, ששמונה שבועות הוא היה חולה, החום הגיע לארבעים ואחת מעלות, ואף

פסיק אחד לא ירד, אפילו משהו לא... הילד נהיה כמו 'מוזלמן' - שלד של עור ועצמות בלבד. ועד כדי כך הגיע המצב שאמא קיימה את הסגולה שכתובה בספרים, שאם הילד 'מסוכן' מחלקים את הבגדים שלו, וכאילו מתחילים הכל מחדש, וגם אמא חילקה כבר את הבגדים שלו לילדי עניים.

המצב היה נורא...

אמא שלנו היתה מתפללת - כל יום - שעות, בדמעות... היא היתה אומרת תהילים, ובאותו זמן היתה מחזיקה בידה את הספר 'שפת אמת' על התורה. כיון שלאבא שלנו היתה קביעות שהיה לומד כל שבוע בשבת את כל ה'שפת אמת' על הפרשה, [כעשרים עד שלושים עמודים, מה שאמר בשבתות השנה משנת תר"ל עד תרס"ה, שלושים ושש שנים], וידע את ה'שפת אמת' על בוריו. ובכל שנה, בה' שבט, הוא יום היארצייט של ה'שפת אמת', היו מזמינים אותו לשטיבל של גור, והוא היה דורש לפנייהם מה'שפת אמת'. ולכן האמא שלנו, בסערת נפשה, החזיקה את ה'שפת אמת' צמוד לליבה, פנתה אל הרבוננו של עולם ואמרה, שבזכות זה שהאבא של הילד לומד את השפת אמת, שהקב"ה יעשה שהשפת אמת יעמוד להמליץ טוב לרפואתו... כך היא עמדה והתפללה, לא התעייפה מלהתפלל, והמצב לא השתנה, שמונה שבועות...

ביום אחד אמא שלי כתבה מכתב, להורים שלה שבירושלים, שהמצב קשה. כאשר הגיע המכתב, הסבא - ר' אברהם חיים - קרא את המכתב, ולאחר מכן הטמין אותו כי לא רצה לצער את הסבתא. כאשר היא ראתה שהוא מטמין את המכתב, הבינה בפקחותה וחיכתה שהוא ילך מהבית. לאחר שהלך, היא לקחה את המכתב, אבל לא יכלה לקרוא אותו הואיל והוא היה כתוב בעברית והיא לא ידעה לקרוא עברית. מה עשתה? היא ירדה לרחוב, נגשה לילד אחד, פנתה אליו בבקשה ואמרה לו, שהיות וקשה לה לקרוא היא מבקשת ממנו שיקריא ויסביר לה מה שכתוב. ברגע שהיא שמעה שלנכד שלה, שמואל, הוסיפו שם - רפאל, זה המצב... מיד, על המקום, היא לקחה את האוטובוס הראשון ונסעה את הנסיעה הארוכה מירושלים לחיפה. כשהגיעה לחיפה היא לא נכנסה אלינו הביתה, ולא הלכה לבית החולים, אלא רצה... לבית מדרש המרכזי, היה זה בצהרי היום, בזמן שבית המדרש ריק מבני אדם. נכנסה לבית המדרש, פתחה את ארון הקודש, והתפללה שם תפילות נוראות, בכירות...

משם היא נסעה לבית החולים, כאשר היא הגיעה לבית החולים שאל אותה הרופא 'מי את?' והיא ענתה שהיא הסבתא, האמא של האמא של שמואל. אמר לה הרופא, 'תגידי, יש לבת שלך עוד ילדים'?... היא הבינה מה שהוא אומר, הוא גוזר פה גזר דין מוות, ולכן הוא שואל אם יש עוד ילדים. ובפקחותה אמרה לו 'לבן אדם יש עשר אצבעות, האם אומרים לו, יש לך יותר מידי, מספיק שיהיו לך תשע אצבעות, תן אחד...?'

עד כדי כך היה המצב חמור...

באותו לילה אבא שלנו חלם שה'שפת אמת' בא אליו בחלום.

- ופעם כשהוא סיפר לי את זה, שאלתי אותו, איך ידעת שזה השפת אמת, הרי אף פעם לא ראית אותו, וגם אין תמונות מהשפת אמת? והוא ענה לי, השפת אמת אמר לי שזה הוא, ואחר כך, הלך אבא לשטיבל של גור שם בחיפה. והיו שם יהודים זקנים שעוד זכרו את השפת אמת ואשר

נפטר בשנת תרס"ה, ועד שנה זו - שנת תש"ב - עברו שלושים ושבע שנים] וחקר אותם את תואר פני קדשו של השפת אמת, וזה התאים לו עם מה שראה בחלומו.

והוא אמר לו,

'הילד יבריא'...

כך הוא אמר לו,

הילד יבריא.

למחרת התחיל השיפור לטובה, החום התחיל לרדת, ירד... וירד... עוד פסיק, עוד פסיק... עד שבעזרת ה' הוא הבריא.

הנחיר התנפח

רום ערכם של בני התורה

במשנתו של השפת אמת

אח"ח 1234567

לכן, ההרגשות שלנו בנושא של ה'שפת אמת' הם גדולים מאד. ובעקבות זאת ברצוני לסיים בווארט אחד שהשפת אמת אמר. ומלבד הסיבה הזאת, זה גם מתאים מאד לומר את הווארט הזה פה, במקום של הרב שלנו, אשר כל כך אהב כל בן תורה... ואיך שהוא אהב כל ילד בחיידר, איך שהוא אהב...

זה נורא...

אי אפשר לתאר בכלל, וזה משום ש'תורה' מרגיש 'תורה', ולכן הוא הקרין אהבה לכל אחד ואחד, ולעילוי נשמתו, אני רוצה להגיד את הווארט הזה של השפת אמת, והוא חיזוק בשבילנו, ליישר לנו קצת את השכל.

לפני תשעים ותשע שנים, בשנת תרס"ה, היתה מלחמה בין רוסיה ליפן, והרבה יהודים נשלחו לחזיתות הקרב, וביניהם מאות מחסידי גור, בחורים ואברכים שהוצאו מהשטיבלאך של ה'שפת אמת', ולקחום לחזיתות הקרב. המצב היה קשה גם מבחינה גופנית - שהיו נתונים לסכנת מוות, ורבים נותרו בעלי מומים, שה' ישמור. וגם סכנה רוחנית. ה'שפת אמת' אשר היה אדם צעיר, בן חמישים ושמונה, אמר אז, 'איך וועל דאס נישט קענען אויס-האלטן'... וכל היהודים בפולין אשר שמעו את המימרא הזו של ה'שפת אמת', כאשר עברה בכל פולין, חרדו מזה שהשפת אמת אמר 'איך וועל דאס נישט קענען אויס-האלטן'... - אני לא אוכל להחזיק מעמד מזה.

ואז, בכ"ד טבת - [שהוא יום הקבורה של הרב] - הוא חלה במחלה נדירה שהרופאים - בכל העולם - לא ידעו ממחלה זו, ולא מצאו לה מזור, להתמודד איתה [עד שהסתלק בה' שבט].

על כל פנים, בתקופת המלחמה הוא קיבל מכתבים מהבחורים שהיו מגויסים בחזיתות הקרב, ובהם תינו הם לפניו את צרותיהם, וזה שבר את לבו. וביום אחד הוא מקבל מכתב, בלי תלונות... מכתב בלי תלונות... אחד הבחורים, חסיד גור, מ'סוסנובצא'. שהיה משולח אי שם בחזית, שלח מכתב עם דברי תורה, פלפול גדול בדברי רבינו יונה.

'כתב רבינו יונה... ויש להקשות... ויש לתרץ'...